

Nemzetpolitikai összefoglaló

2017. 5. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Johannis Strasbourgan: modell értékű a kisebbségvédelem Romániában

Modell értékűnek nevezte a romániai kisebbségek védelmet szerdán Strasbourgan Klaus Johannis. Az államfő az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésén tartott beszédében több percen keresztül taglalta, hogy Romániában ezen a téren minden rendben van. Többek között emlékeztetett arra, hogy a parlamentbe nem jutottak be szélsőséges pártok, ami szerinte a román társadalom érettségét bizonyítja. Klaus Johannisnak a közgyűlés tagjai kérdéseket is feltehettek. Az ülésen résztvevő Korodi Attila képviselőházi frakcióvezető, a romániai küldöttség tagja a Maszolnak elmondta: az államfőnek a beszéde és a kérdésekre adott válaszai is rossz benyomást keltettek benne. „Sablonos szöveget mondott. Abban igaza van, hogy történtek előrelépések Romániában a kisebbségvédelem terén, de nem tudom elfogadni azt, hogy Klaus Johannis a német kisebbség tagjaként a szabályozásokat modell értékűnek tartja” – jelentette ki a politikus. Korodi tájékoztatása szerint a közgyűlésen Németh Zsolt, a budapesti országgyűlés külügyi bizottságának elnöke két magyar vonatkozású kérdést tett fel a román államfőnek. Az egyik a magyar közösséggel való viszonyára, a kisebbségi jogok érvényesítésére vonatkozott. „Johannis azzal példálózott, hogy ha ő németként elnök tudott lenni Romániában, az azt jelenti, hogy a dolgok rendben vannak az országban” – idézte az államfőt a frakcióvezető. Korodi tájékoztatása szerint Klaus Johannis azzal is érvelt a Németh Zsoltnak adott válaszában, hogy folyamatosan konzultál a kisebbséggel a problémáikról, és a dolgok jó irányba tartanak. „Az igaz, hogy konzultál, de döntések utána nem születnek” – jegyezte meg az RMDSZ politikusa. Németh Zsolt a marosvásárhelyi katolikus gimnázium és a Székely Mikó Kollégium ügyéről is tett fel kérdést az államfőnek. Klaus Johannis a sepsiszentgyörgyi tanintézmény ügyét kikerülte válaszában, azt viszont hangsúlyozta, hogy nincs szó újraállamosításról. A marosvásárhelyi gimnáziumról pedig kijelentette: azt várja, hogy az intézmények oldják meg ezt az ügyet, mert ez egy adminisztratív probléma. „Ez utóbbi kijelentésének lehet pozitív és negatív üzenete is. Ha úgy értelmezzük, hogy az államfő szerint a marosvásárhelyi gimnázium ügyét rendezni kell európai szellemiségben, akkor ez jó, hogy a választ kikerülte, akkor ez nem jó” – magyarázta Korodi Attila.

Kelemen bírálta a kormányt, óvna a jogállamiságot

Romániában meg kell erősíteni a jogállamiság kereteit biztosító intézményeket, mert ha sérül a jogállamiság, elsősorban a nemzeti kisebbségek vannak kitéve a jogsértéseknek – jelentette ki szombaton Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke. A politikus az RMDSZ Szövetségi Képviselők Tanácsának marosvásárhelyi ülésén tartott politikai értékelőt. Az MTI beszámolója szerint hangsúlyozta: az RMDSZ évek óta mondja, nincs rendben a romániai igazságszolgáltatás működése, és most egyre több olyan információ kerül nyilvánosságra, amely megerősíti, hogy az elmúlt években Romániában „kézi vezérlésű”

igazságszolgáltatás működött, amelyet politikai leszámolásokra használtak fel. Az RMDSZ elnöke bírálta a román kormányt, amiért sürgősségi rendeletekkel, a parlament megkerülésével akarja módosítani a romániai büntetőjogot, ugyanakkor úgy vélte, a parlamentnek jogában áll eldönteni, hogy indokolt-e közkegyelemben részesíteni börtönbe zárt embereket. Hangsúlyozta: az RMDSZ az új parlamenti ciklusban a kisebbségi jogok bővítésén akar dolgozni, de legalább ennyire fontos számára a jogállamiság megerősítése. Harmadik feladatként a perifériára és az állam segítségére szoruló emberek segítségét jelölte meg. Reményét fejezte ki, hogy az RMDSZ-nek a román szociálliberális kormánykoalícióval kötött parlamenti együttműködési megállapodása eredményes lesz, és már a tavaszi parlamenti ülészakban sikeresen tárgyalhatnak a kormánypártokkal a nemzeti kisebbségek jogainak bővítéséről. Kelemen Hunor úgy vélte, a tavalyi önkormányzati és parlamenti választáson való sikeres szereplés igazolja, jó döntéseket hoztak az elmúlt években, ezek között említette a szövetség 2014-es ellenzékbe vonulását, a Magyar Polgári Párttal (MPP) való együttműködés kialakítását, valamint azt, hogy az RMDSZ-nek sikerült rendezni a magyarországi kormánypártokhoz fűződő viszonyát. Porcsalmi Bálintot választották az RMDSZ ügyvezető elnökévé szombaton, aki a január elején lemondott Kovács Pétert váltja a tisztségben. Porcsalmi megválasztását Kelemen Hunor RMDSZ-elnök javasolta. A Marosvásárhelyen üléselő Szövetségi Képviselők Tanácsa (SZKT) küldötteinnek kellett szavazniuk Kelemen javaslatáról. A szavazás eredményeként Porcsalmi Bálintot egyöntetűen választotta meg a testület. Az ügyvezető elnöknek javasolt politikus a tanácskozás elején közölte, azt szeretné, ha a következő két évben az RMDSZ Románia legkorszerűbb politikai erejévé válna. Fontosnak nevezte az innovációt, egyik fő céljaként a felkészülést jelölte meg az RMDSZ májusi kongresszusára.

Dragnea: fel se merül az autonómiatervezet elfogadása

Nincs olyan kockázat, hogy a román parlament elfogadná a Székelyföldnek területi autonómiát előírányzó törvénytervezetet – szögezte le pénteken Liviu Dragnea, a bukaresti kormány fő erejét képező Szociáldemokrata Párt (PSD) vezetője, a képviselőház elnöke. A politikust arra reagáltatták az újságírók, hogy előző nap a hivatalos közlönyben megjelent polgári kezdeményezésként a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) által kidolgozott autonómiatervezet. Dragnea rámutatott: a PSD és liberális koalíciós partnere „egy pillanatig sem fog tétovázni” a tervezet elutasításával, amelyet alkotmányellenesnek tartanak. „Sajnálom azonban, hogy léteznek ilyen kezdeményezések, mert ezek feszültséget szítanak a lakosság egy részében, és olyan lelkiállapotot idézhet elő, ami nem valami pozitív” – tette hozzá a PSD elnöke. Az autonómiastatútumot a Gyergyószéki Székely Tanács próbálja most polgári kezdeményezésként a bukaresti parlament elé juttatni. Ennek előfeltételeként a kezdeményezők tavaly novemberben megküldték a tervezetet véleményezésre a szakértőkből álló, a törvényszövegek jogharmóniáját vizsgáló törvényhozási tanácsnak. A testület a tervezet elutasítását javasolta a parlamentnek arra

hivatkozva, hogy a kezdeményezés az egységes román nemzetállammal párhuzamos, különálló állami entitás létrehozását irányozza elő, és így alkotmányellenes. Miután a polgári kezdeményezés „ a törvénytervezet és az elutasítását javasló szakértői véleményezés – megjelent a hivatalos közlönyben, a kezdeményezőknél fél évük van arra, hogy összegyűjtsék azt a százezer – legalább 11 megyéből származó, megyénként legalább ötezer – támogató aláírást, amellyel a tervezet megvitatására lehet kötelezni a bukaresti parlamentet.

Nyitókonferenciáját tartotta a Szlovákiai Magyar Fiatal Vállalkozók Szövetsége

A külhoni nemzetrészek megmaradásának és boldogulásuknak szülőföldjükön fontos eszköze gazdasági fejlődésük megalapozása – jelentette ki Czibalmosné Molnár Éva, Magyarország pozsonyi nagykövete a Szlovákiai Magyar Fiatal Vállalkozók Szövetségének (SZMFVSZ) konferenciáján, amelyet a felvidéki Révkomáromban tartottak szombaton. A „Vállalkozz okosan!” címet viselő rendezvény a tavaly ősszel létrehozott Szlovákiai Magyar Fiatal Vállalkozók Szövetségének bemutatkozó, tervismertető konferenciája volt, neves előadók, helyi magyar politikusok, valamint a projekt iránt érdeklődő több száz felvidéki vállalkozó részvételével. A nagykövet a rendezvényen mondott beszédében mérföldkőnek nevezte a konferenciát, akárcsak az SZMFVSZ létrejöttét. Szerinte a projekt azt bizonyítja: abban a fiatalok álmaik megvalósítására törekcsenek, és azt nemcsak saját javukra teszik, hanem a felvidéki magyarság és az egész magyar nemzet érdekében. Elmondta: a külhoni magyar régiókról a legtöbb esetben megállapítható, hogy gazdaságilag alulfejlettek, emiatt az ott élők közül sokan választják az elköltözést, ez ellen azonban csak úgy lehet tenni, ha az ott élők segítséget kapnak ahhoz, hogy helyben boldogulhassanak, ehhez pedig gazdaságuk megerősítésén át vezet az út. „E cél elérése érdekében a magyar kormány a nemzetpolitika eszköztárában új tárházat hozta létre, és ezzel új távlatokat nyitott a nemzetrészek gyarapítása tekintetében” – mutatott rá a nagykövet, aki példaként említette egyebek mellett a Kárpát-medencei gazdaságfejlesztési programot. Hangsúlyozta: korábban soha nem érkezett ilyen mértékű támogatás a határon túli területekre. Czibalmosné Molnár Éva rámutatott: a fiatal vállalkozók szervezete várhatóan hozzájárul majd a felvidéki magyar gazdaság fejlesztéséhez, ugyanakkor partnere lehet a Magyar Nemzeti Kereskedőház (MNKH) irodahálózatának is. „Magyarország nagyon sok programmal segíti a külhoni magyar közösségek helyben való megmaradását, de ez nem megy anélkül, hogy gazdasági boldogulásukban is segítsünk” – mondta a konferencián Milován Orsolya, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának főosztályvezetője. Rámutatott: ennek jegyében 2015 óta a nemzetpolitikában egyre nagyobb szerepet kap a gazdaságpolitika. A SZMFVSZ

létrejöttére utalva leszögezte: nagyon fontos, hogy a külföldi magyaroknak legyen olyan kapcsolati hálózatuk, amely szervezi náluk a gazdasági életet. A külföldi magyar fiatalok szülőföldön való megmaradását illetően hozzáfűzte: felmérések bizonyították azt is, hogy a fiatal vállalkozók sokkal nagyobb arányban döntenek az otthonmaradás mellett, mint például a diákok. Iván Tamás, a Szlovákiai Magyar Fiatal Vállalkozók Szövetségének elnöke a konferencián szervezetüket és céljaikat bemutatva azt mondta: jelenleg közel száz főt számláló szövetségük amellyel, hogy szakmai tudásuk és kapcsolati tőkéjük bővítésével segíti majd a felvidéki magyar fiatal vállalkozókat, azt is elérhetővé kívánja tenni számukra, hogy egy hasonló értékrendű és hasonló problémákkal küzdő emberekből álló csapat tagjai legyenek. Ennek fontosságát az is mutatja, hogy tavaly őszi országos körútjukon bebizonyosodott: a Felvidéken a helyi fiatal magyar vállalkozók nem csupán országos, hanem regionális szinten sem ismerik egymást.

A „hideg napokra” emlékeztek Újvidéken

Az egyén, de a társadalom ereje is a megbocsátásban rejlik, mindemellett nem szabad elfelejteni a történeteket, hogy azok ne ismétlődhessenek meg – hangsúlyozta Tomislav Nikolić szerb elnök az 1942-es razzia, a „hideg napok” 75. évfordulója alkalmából tartott újvidéki megemlékezésen. Az áldozatoknak állított emlékműnél, a Duna-parton álló, Család nevet viselő szoborcsoportnál tartott beszédében a szerb köztársasági elnök kiemelte: a 75 éve szerzett sebeket „megbocsátással, megbékéléssel, valamint azzal az őszinte elhivatottsággal kell gyógyítani, hogy a gonosz és a téboly nem ismétlődik meg”. Tomislav Nikolić hozzátette: mindenkinek meg kell tennie minden tőle telhetőt, hogy hozzájáruljon a népek közötti megbékéléshez. Emlékeztetett arra, hogy 2013 júniusában Áder János magyar államfővel közösen hajtott fejet Csúrogon a második világháborúban és azt követően ártatlanul kivégzett magyar és szerb áldozatok emlékműveinél, ami jelentősen hozzájárult a két nép közötti megbékélési folyamathoz. „Megbocsátottunk egymásnak, de felejteni nem tudunk, és nem is szabad, hogy felejtsünk” – szögezte le, majd úgy folytatta: „a múltat nem tudjuk megváltoztatni, de a jelent és jövőt az értelemre akarjuk építeni, amely együttműködésre hív”. Hangsúlyozta, hogy nem létezik a kollektív bűnösség, hanem egyéni felelősség, egyéni bűnösség van. Miloš Vučević, Újvidék polgármestere felhívta a figyelmet arra, hogy a 75 évvel ezelőtti események legfőbb tanulsága, hogy a fasizmus, a náciizmus és a szélsőséges eszmék ellen mindenáron küzdeni kell. A megemlékezésen római katolikus, zsidó és szerb ortodox imát mondtak az áldozatokért, majd a családtagok, valamint magyar, zsidó és szerb politikusok és diplomaták koszorút helyeztek el a szoborcsoportnál, amelynek a részét képezi 66 bronzlap az áldozatok neveivel, illetve a 75 évvel ezelőtti események szerb és héber nyelvű leírása is. 1942. január 21. és 23. között a magyar honvédség tagjai egy, eredetileg a szerb partizánok ellen indított razzia folytatásaként ártatlan újvidéki lakosokat végeztek ki. Az

áldozatok főleg szerb, zsidó és roma nemzetiségűek voltak. Az újvidéki mészárlás során a szerb történészek szerint három nap alatt több mint 1300 helyi lakost gyilkoltak meg a magyar csendőrök. A fő felelősöket a háború után Magyarország kiadta a Josip Broz Tito vezette Jugoszláviának, ahol háborús bűnösökként kivégezték őket.

Büntetnék az ukrán nyelv „nyilvános meggyalázását”

Rendkívül szigorú nyelvtörvénytervezetet terjesztettek be az ukrán parlamentben különböző, köztük kormánypárti frakciók képviselői, amely alapján büntetőjogi felelősségre vonással és akár három évig terjedő szabadságvesztéssel sújtanák az ukrán nyelvvel szembeni tiszteletlenséget. Az előterjesztést több mint harminc képviselő írta alá, köztük a parlament egyik alelnöke, Okszana Sziroid. A tervezet előírná, hogy az állami rendezvényeken, az állami szervek hivatalos irataiban, továbbá a fegyveres erőknél, a rendvédelmi szerveknél és az államhatáron kötelező az ukrán nyelv használata. Ezenkívül államfő, miniszterelnök, kormánytag, parlamenti képviselő, valamint utóbbiak tanácsadói csak olyan személyek lehetnek, akik jól beszélnek az államnyelvet. A parlament plenáris ülésein és a bizottságokban is kötelezővé tennék, hogy csakis ukrán nyelven szólalhatnak fel a honatyák. Az Ukrajnában bejegyzett lapokban, továbbá a televíziókban és a rádiókban szintén csak az államnyelv használatát engedélyeznék. A jelenleg hatályos törvény annyit ír elő, hogy a televíziók és rádiók műsorában legalább 60 százalékban ukrán nyelven kell folyni a műsornak. „Olyan abszurditások is szerepelnek a tervezetben, hogy a nem ukránul előadott színházi darabokat szinkrontolmácsolni kellene” – írja a Kárpáthír portál. A legnagyobb érvágás mégis az oktatást érné: az óvodától az egyetemig csak ukrán nyelven lehetne tanulni a tárgyakat. A közoktatásban lehetőség lenne a kisebbségi nyelv tanulására, de a felsőoktatásban csak idegen EU-nyelvként lehetne tanulni a magyart. Kineveznének „nyelvcsendőrt” is, aki a szabály ellenőre lenne.

Szijjártó Péter, Magyarország külügyminisztere kijelentette, hogy az anyaország nem tűri el az Ukrajnában élő magyarok anyanyelv-használati jogainak korlátozását, amennyiben elfogadják az új államnyelvtörvényt. „Az elmúlt év novemberében látogatást tett nálunk Volodimir Hrojszman ukrán miniszterelnök, s akkor mi világosan kijelentettük, hogy nem tűrünk el semmilyen olyan változtatást az oktatásról és az államnyelvről szóló törvényekben, amely ront a magyar kisebbség helyzetén Ukrajnában” – nyilatkozta. Kijelentette, hogy ha a magyarság jogainak korlátozása mellett döntenek, akkor ezt a problémát Magyarország az Európai Unió elé viszi megtárgyalásra. „Ez nem ukrán belföldi téma. Ez egy olyan kérdés, melynek jelentősége messze túlmutat Ukrajna határain. Európai szabványok szerint kell eljárunk Ukrajnával kapcsolatban és meg kell védenünk a magyar kisebbséget” – jelentette ki. Szijjártó Péter reményét fejezte ki, hogy Kijev nem szavazza meg az említett törvénytervezetet.

Felháborítónak tartja a kárpátaljai magyar iskolák pedagógusainak ukrán nyelvtudás szerinti listázását a KMPSZ

Felháborítónak tartja a Kárpátaljai Magyar Pedagógus Szövetség (KMPSZ), hogy a Kárpátalja megyei oktatási főosztály körlevélben szólította fel a magyarok által is lakott járások tanügyi hivatalait és a megye magyar iskoláinak igazgatóhelyetteseit, hogy készítsenek listákat a tanintézetekben oktató pedagógusokról ukrán nyelvtudásuk szintjének feltüntetésével – közölte csütörtökön Orosz Ildikó. A KMPSZ elnöke elmondta, mind az érintett pedagógusok, mind a KMPSZ felháborítónak tartja az intézkedést, mert szerinte az egyfelől sérti a személyiségi jogokat, másfelől az iskolák igazgatói és helyettesei nincsenek felhatalmazva az ukrán nyelvtudás minősítésére, tehát eleve nem jogosultak a nyelvismeret szintjének megállapítására. Ennek kapcsán le kell szögezni – folytatta Orosz Ildikó –, hogy az ukrán oktatási rendszerben dolgozó minden pedagógus az ukrán állam által kiadott diplomával, oklevéllel rendelkezik. Hosszú évek óta tesztelik a felsőoktatási intézményekben történő felvételin az ukrán nyelvtudást, s aki nem ismeri az ukránt, az eleve be sem kerülhet a felsőoktatásba, ahol ugyancsak négy évig kötelező tantárgy az ukrán nyelv – mutatott rá. Megjegyezte: intézkedésével az ukrán állam most felülbírálja saját korábbi döntését. Emlékeztetett arra is, hogy a magyar iskolák pedagógusai a saját tantárgyaikat magyar nyelven és nem ukránul oktatják. A KMPSZ elnöke elmondta, felháborítónak tartja, hogy az oktatási hatóságok nem a magyar pedagógusok szakmai felkészültségével, munkájuk értékelésével foglalkoznak, hanem „diszkriminatív módon” az ukrán nyelvtudásukat firtatják. A KMPSZ írásban fog tiltakozni az ügyben az Oktatási Minisztériumnál – közölte Orosz Ildikó.

Nagy érdeklődés mellett tartottak tájékoztatót a HMDK gazdaságfejlesztési programjáról

Nagy érdeklődés övezte a HMDK Vidék- és Gazdaságfejlesztési Programjával kapcsolatban tartott tájékoztatót. Az eseménynek, amelyen részt vett Kiss-Parciu Péter, a Külkereskedelmi és Külügyminisztérium határ menti gazdaságfejlesztésért felelős helyettes államtitkára és Skapinyecz Péter, az MNKH Közép-európai Kereskedelemfejlesztési Hálózat igazgatója, az eszéki magyar iskolaközpont adott otthont. Az előadókat és a résztvevőket Jakab Sándor, a HMDK elnöke köszöntötte, majd elmondta, hogy a magyar kormány elfogadta a HMDK 2016-2020-as időszakra vonatkozó Vidék- és Gazdaságfejlesztési Programját, a magyar Országgyűlés pedig megszavazta a 2017-es költségvetési részt is. A HMDK ötéves gazdasági programja ötszázmillió forintos összeggel szerepel a 2017-es magyar költségvetésben. Skapinyecz Péter, az MNKH Közép-európai Kereskedelemfejlesztési Hálózat igazgatója, valamint a vajdasági és a kárpátaljai

programok kuratóriumi tagja elsősorban a vajdasági tapasztalatokról beszélt. Több hasznos tanácsot adott a leendő pályázóknak is. Ezt követően bemutatta a Kereskedelemfejlesztési Hálózatot. Kiss-Parciu Péter helyettes államtitkár leszögezte, a magyar kormány számára prioritás a határ menti területek gazdasági fejlesztése, a határon túli gazdaságfejlesztési programok ezt a célt szolgálják. Ami a pályázatokat illeti, a kormány nem arra törekszik, hogy versenyhelyzet alakuljon ki a jelentkezők között, hanem arra, hogy azok, akik jogosultak és érdemesek a támogatásra, mindenképpen megkapják azt. Jakab Sándor elmondta, hogy a gazdaságfejlesztési program lebonyolítására egy alapítványt hoznak létre, a vajdaságiakhoz hasonlóan, amelynek egy öttagú kuratóriuma lesz, akik a pályázati kiírásokról és a beérkezett pályázatokról is javaslatot tesznek majd, a végleges döntés azonban az anyaországban születik meg. A gazdaságfejlesztési iroda vezetője Pajrok Andor közgazdász lesz, aki a fórum résztvevőinek bemutatta a három pályázati javaslatot, beszélt a feltételekről. Kifejtette, hogy előtérbe helyezik a termőföldvásárlást, a mezőgazdaság gépesítését, modernizálását, állattartó telepek létesítését és fenntartását, vállalkozások alapítását.

